

**สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของ
โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1**

**The state and problems of Physical Education
Management for Small-Sized schools under the
office of Buriram Primary Educational service area 1**

กรรวิช มากเจริญ^{1*} และ สุวิมล ชูสุวรรณ¹

Kornruch Markjaroen^{1*} and Suwimon Chusuwan¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นครูพลศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำนวน 24 คน จาก 24 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ และมาตรฐานส่วนประมาณค่าตามแบบลิเคิร์ต (Likert, 1932) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 สรุปเป็น 2 ประเด็นได้ดังนี้ 1) สภาพความเป็นจริง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านครูผู้สอนพลศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.5 ส่วนด้านหลักสูตรพลศึกษา ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดโปรแกรมและ กิจกรรมทางพลศึกษา อยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 47.1, 41.7, 58.3 และ 47.5 ตามลำดับ

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000

¹ Faculty of education, Buriram Rajabhat University, Buriram province 31000

*Corresponding author e-mail: nisit_win@hotmail.com

และ 2) ปัญหาที่เกิดขึ้น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านครูผู้สอนพลศึกษา ด้านหลักสูตรพลศึกษา ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดโปรแกรมและกิจกรรมทางพลศึกษา อยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 42.9, 43.3, 44.5, 46.6 และ 40.4 ตามลำดับ

คำสำคัญ: การจัดการและการบริหารพลศึกษาในโรงเรียน, สภาพและปัญหา, โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

The purposes of this research were to state and problems in the management of learning and teaching physical education of small-sized schools under the office of Buriram Primary Educational Service Area 1. The sample was teachers of small-sized schools under the office of Buriram Primary Educational Service Area 1, totaling 24 persons from 24 schools. The research tools were anonymous questionnaires comprising check list and 5 leveled rating scale (Likert, 1932). The data were then analyzed by frequency and percentage. The results of this research were as follows:

The State and Problems of Physical Education Management for Small-Sized Schools under the Office of Buriram Primary Educational Service Area 1 There are 2 issues: It was found that the physical education teachers had the highest level 44.5% . The physical education curriculum, courses, equipment and facilities for learning evaluation and class management, program setting and physical activities had high rating level 47.1% , 41.7% , 58.3% and 47.5% in order and 2) the problem issue when considering each aspect, it was found that 42.9%, 43.3%, 44.5%, 46.6% and 40.4% in order

Keywords: Management and administration of physical education in schools, State and problems, Small-Sized schools

บทนำ

สุขศึกษาและพลศึกษา เป็นอีกหนึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีความสำคัญและมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการพัฒนาบุคคลให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังปรัชญาทางพลศึกษาที่ว่า “พลศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีการพัฒนา ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม โดยใช้กิจกรรมการออกกำลังกายเป็นสื่อ และกิจกรรม เหล่านั้นได้รับการคัดกรองหรือเลือกสรรมาเป็นอย่างดีแล้ว” โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน กิจกรรมพิเศษ กิจกรรมนันทนาการ การแข่งขันกีฬานอกโรงเรียน การแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน เป็นต้น ส่วนปรัชญาสุขศึกษา “สุขศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการ พัฒนา ด้านความรู้ เจตคติ คุณธรรม ค่านิยม และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพควบคู่ ไปด้วยกัน” โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน การจัดบรรยากาศและ สิ่งแวดล้อมในชั้นเรียน การบริการสุขภาพภายในโรงเรียน เป็นต้น

เมื่อนำทั้งสุขศึกษาและพลศึกษามาจัดเป็นปัจจัยสุขภาพของผู้เรียน ประกอบด้วย เรื่องอาหารและโภชนาการ การออกกำลังกายและการเล่นกีฬา การพักผ่อนนอนหลับ การหลีกเลี่ยงจากโรคและปัจจัยเสี่ยง และการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ทั้งหมดนี้เป็น ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพของการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาและพลศึกษา ในด้าน การจัดหลักสูตรในสถานศึกษา ซึ่งการกำหนดและนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมาใช้นั้น มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทั้งมีความสำคัญต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน โดยตรง เพราะครอบคลุมเรื่องสุขภาพที่จำเป็นต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เรียนแต่ละวัย โดยมุ่งเน้นพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการสร้างเจตคติและค่านิยมที่ดี คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์

ในด้านการจัดการเรียนการสอน ครูพลศึกษานับว่าเป็นหัวใจสำคัญของวิชาพลศึกษา โครงการและกิจกรรมทางพลศึกษาจะประสบความสำเร็จและนักเรียนจะได้รับผลประโยชน์มาก น้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถและประสิทธิภาพในการดำเนินการของครูพลศึกษา ฉะนั้นในการเรียนการสอนพลศึกษาจึงต้องการครูพลศึกษาที่มีประสิทธิภาพในทุก ๆ ด้าน ในด้าน การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้ การจัดทำแผนการเรียนรู้ เกณฑ์การ ประเมินผลต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมาก ทำให้ครูผู้สอนพลศึกษามีความกังวล ใน เรื่องของการสอนจะทำอย่างไรให้การจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ ฉะนั้น การเรียนการสอนพลศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามหลักสูตร จึงจำเป็นต้อง ทราบถึงสภาพและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งด้านผู้บริหาร นโยบาย บุคลากร ผู้เรียน มาตรฐาน

การเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ การเตรียมการสอน การจัดและประเมินผลสภาพแวดล้อม สถานที่อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้สอนเอง จะต้องทราบถึงสาเหตุของปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาให้ตรงประเด็นและเหมาะสม การแก้ไขปัญหาทางบางครั้งต้องได้รับการเสนอแนะจากผู้มีประสบการณ์หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540; วาสนาคุณาภิลิทธิ, 2547)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นนี้ ทำให้ผู้วิจัยในฐานะมีส่วนเกี่ยวข้องในการรับผิดชอบต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรด้านพลศึกษาและการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพลศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กที่เกิดขึ้น เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษาภายใต้ข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรต่าง ๆ และนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เป็นประโยชน์ให้กับหน่วยงาน สถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำผลการศึกษาวินิจฉัยไปใช้ปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่เป็นประเด็นปัญหา และนำแนวทางการแก้ไขปัญหาไปปรับใช้ให้ตรงกับสาเหตุที่เกิดขึ้นเพื่อให้สามารถบรรลุมัตถุประสงค์ของหลักสูตร รวมทั้งเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

1. การได้ทราบสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยใช้งานวิจัยเป็นฐานต่อไป
2. การนำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยไปใช้หรือนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กหรือขนาดต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยฉบับนี้มุ่งที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา โดยการลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสอบถาม แล้วนำมาสรุปโดยใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ครูของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำนวน 726 คน จากโรงเรียนจำนวน 104 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1, 2558)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา คือ สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

ประชากร คือ ครูของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำนวน 726 คน จากโรงเรียนจำนวน 104 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1, 2558) กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูพลศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 (โดยเลือกโรงเรียนแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)) จำนวน 24 คน จาก 24 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ และมาตรฐานส่วนประมาณค่าตามแบบลิเคิร์ต (Likert, 1932) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างพัฒนา และนำเครื่องมือดังกล่าวมาดำเนินการดังนี้

2.1 การสร้างและเห็นาคคุณภาพของเครื่องมือ ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและการบริหารพลศึกษา ภายใต้อสภาพและปัญหาในด้านต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ ด้านครูผู้สอนพลศึกษา ด้านหลักสูตรพลศึกษา ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดโปรแกรมและกิจกรรมทางพลศึกษา และข้อมูลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามารวบรวมเพื่อกำหนดโครงสร้างเครื่องมือ และสร้างแบบสอบถามในเรื่องการจัดการและการบริหารพลศึกษา ภายใต้อสภาพและปัญหาในด้านต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ ด้านครูผู้สอนพลศึกษา ด้านหลักสูตรพลศึกษา

ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดโปรแกรมและกิจกรรมทางพลศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และได้แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นในเรื่องการจัดการและการบริหารพลศึกษา ภายใต้อาชีพและปัญหาในด้านต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ ด้านครูผู้สอนพลศึกษา ด้านหลักสูตรพลศึกษา ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดโปรแกรมและกิจกรรมทางพลศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 50 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอนะมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaires) จำนวน 5 ข้อ

2.3 นำแบบสอบถามทั้ง 3 ส่วน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับมหาบัณฑิตหรือดุษฎีบัณฑิตทางสาขาสุขศึกษาและพลศึกษา หรือสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา หรือสาขาการส่งเสริมสุขภาพ ตรวจพิจารณาความเหมาะสมมีขั้นตอนดังนี้

2.4 นำแบบสอบถามทั้ง 3 ส่วน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาความเหมาะสมของแบบสอบถาม เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างหัวข้อกับความตรงเชิงวัตถุประสงค์ (Index of Congruence หรือ IOC) พิจารณาหัวข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า ผ่านเกณฑ์ทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แบบสอบถามจึงมีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาที่สามารถนำไปใช้ได้

การประยุกต์วิธีการและเกณฑ์การให้คะแนนตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1932) ซึ่งเป็นแบบวัดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการเก็บรวบรวมด้วยตนเอง จากแบบสอบถามที่ใช้สำรวจไปจำนวน 24 ฉบับ ได้รับกลับคืนเป็นจำนวน 24 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลค่าความถี่ และค่าร้อยละ ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ ด้านครูผู้สอนพลศึกษา ด้านหลักสูตรพลศึกษา ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดโปรแกรมและกิจกรรมทาง พลศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา 5 ด้าน ดังนี้ ด้านครูผู้สอนพลศึกษา ด้านหลักสูตรพลศึกษา ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดโปรแกรมและกิจกรรมทางพลศึกษา มีดังนี้

1.1 ด้านครูผู้สอนพลศึกษา พบว่า สภาพความเป็นจริงส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.5 ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 43.3

1.2 ด้านหลักสูตรพลศึกษา พบว่า สภาพความเป็นจริงส่วนใหญ่อยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 47.1 ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 43.3

1.3 ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า สภาพความเป็นจริงส่วนใหญ่อยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 41.7 ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 44.5

1.4 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า สภาพความเป็นจริงส่วนใหญ่อยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 58.3 ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 46.6

1.5 ด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดโปรแกรมและกิจกรรมทางพลศึกษา พบว่า สภาพความเป็นจริงส่วนใหญ่อยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 47.5 ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 40.4

2. ความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านครูผู้สอนพลศึกษา ขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์ และไม่จบตรงสายทางด้านพลศึกษา

2.2 ด้านหลักสูตรพลศึกษา หลักสูตรเดิมดีอยู่แล้ว แต่เวลาในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาน้อยเกินไป และควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในกีฬาที่ผู้เรียนสนใจมากกว่ากีฬาบังคับ

2.3 ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ขาดแคลนสถานที่เล่นกีฬาในร่ม ขาดแคลนอุปกรณ์ในด้านการทดสอบสมรรถภาพและโปรแกรมประมวลผล และขาดแคลนอุปกรณ์ในการสอนพลศึกษา จำนวน 11 คน

2.4 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ต้องส่งเสริมให้มีการประเมินผล การเรียนรู้ได้ครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่ม และมีการวัดผลและประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ อีกทั้งมีการประเมินผลหลังการเรียนเสร็จทุกครั้ง เพื่อใช้ในการทดสอบนักเรียน

2.5 ด้านการจัดการเรียนการสอนการจัดโปรแกรมและกิจกรรมทางพลศึกษา ควรมีการจัดการเรียนการสอนตามโปรแกรมสื่อทางไกล วังไกลกังวล และขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษาไม่สนับสนุนให้จัดกีฬานักเรียน จำนวน 1 คน

2.6 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ควรจัดให้มีครูฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูเข้าฝึกในโรงเรียนขนาดเล็ก

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีประเด็นนำมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ด้านครูผู้สอนพลศึกษา

ด้านครูผู้สอนพลศึกษา พบว่า สภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับ มากที่สุด และปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูพลศึกษาเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญในด้านการสอนพลศึกษา เพราะจะเป็นบุคลากรผู้ที่จะถ่ายทอดความรู้ ผ่านกระบวนการสอนในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งครูพลศึกษาก็มีหลาย ๆ บุคลิกและหลาย ๆ ลักษณะแตกต่างกันไป แต่ต้องมีบุคลิกภาพที่ดีให้เป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนทั้งจากภายในและภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับ วาสนา คุณาภิลิทธิ (2536) ที่กล่าวถึง บุคลิกภาพลักษณะของครูพลศึกษาในภาพรวมไว้ดังนี้

- 1) เป็นผู้มีความสุขทั้งกายและจิตใจ
- 2) เป็นผู้มีความสามารถพิเศษในการสอน การฝึกปฏิบัติ และมีส่วนร่วมในกีฬาได้หลายประเภท
- 3) มีความต้องการและพร้อมที่จะบริการแก่บุคคลทั่วไป
- 4) เป็นผู้แต่งกายสะอาดเรียบร้อยเหมาะสมกับสถานที่
- 5) ครูพลศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนได้
- 6) มีบุคลิกลักษณะเป็นผู้นำ และมีความยุติธรรม และสอดคล้องกับ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2523)

ที่กล่าวถึงคุณสมบัติของครูพลศึกษาไว้ว่า เป็นผู้มีความรู้ในวิชา พลศึกษา วิชาชีพรู และ วิชาการศึกษาทั่วไป เป็นผู้มีความศรัทธาในวิชาชีพ มีความรับผิดชอบสูง เป็นผู้มีความบุคลิกภาพดี มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง มีคุณธรรม จิตใจโอบอ้อมอารี มีอารมณ์สนุกสนานร่าเริง และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ บุคลิกลักษณะครูผู้สอนวิชาพลศึกษา จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในกระบวนการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา

2. ด้านหลักสูตรพลศึกษา

ด้านหลักสูตรพลศึกษา พบว่า สภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับ มาก และปัญหาที่เกิดขึ้น อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หลักสูตรเปรียบเสมือนกรอบ หรือกฎเกณฑ์สำคัญ หรือแนวทางในการเรียนการสอนพลศึกษาให้มีตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งในระดับ สถานศึกษา และในระดับประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ จรรยาพร ธรณินทร์ (2525) กล่าวว่า ใน การสอนแต่ละครั้งจะต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายให้แน่ชัด ให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างทั่วถึง ควรหาโอกาสจากสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นปลูกฝัง คุณธรรมด้วย และสอดคล้องกับ วาสนา คุณานภิลิทธิ (2536) ที่กล่าวว่า หลักสูตรเป็นโครงสร้าง ที่กำหนดให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามแผนการศึกษา หรือกิจกรรมที่บรรจุไว้ใน โครงสร้างเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าและให้ประสบการณ์ที่ดีแก่นักเรียน ซึ่งเป็นทั้งกิจกรรมวิชาการ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร นอกจากนี้ หลักสูตรยังครอบคลุมถึงการกำหนดจุดมุ่งหมาย กิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการสอน การใช้สื่อการสอนและการประเมินผลด้วยการพัฒนา หรือการสร้างหลักสูตรจึงต้องทำใน 4 เรื่อง คือ เอกสารหลักสูตร กระบวนการสอนของครู กระบวนการเรียนของนักเรียนและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนไปพร้อม ๆ กัน

3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า สภาพความเป็นจริงอยู่ใน ระดับ มาก และปัญหาที่เกิดขึ้น อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพลศึกษามีการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จึงต้องมีสถานที่ที่เอื้ออำนวยในการเรียนการสอน มีอุปกรณ์ ที่เพียงพอ ได้มาตรฐานมีความปลอดภัย และมีความทันสมัย อีกทั้งยังต้องมีสถานที่เก็บ และ แนวทางในการรักษาอุปกรณ์ต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อการใช้ที่มีประสิทธิภาพและยาวนานสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ วาสนา คุณานภิลิทธิ (2536) กล่าวว่า วัสดุ คือ สิ่งต่าง ๆ ที่กำหนดเวลาการใช้งานอย่างจำกัด เช่น ลูกบอล อุปกรณ์ คือ สิ่งต่าง ๆ ที่มีสภาพทนถาวรมากกว่าวัสดุ เช่น ตาข่าย สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นสิ่งที่สำคัญที่จะสนับสนุนและช่วยให้การเรียน การสอน พลศึกษาดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ และสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

ที่ใช้ในการเรียนการสอนพลศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความชำนาญอย่างเต็มศักยภาพ และสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2540) กล่าวว่า ควรมีการส่งเสริมให้จัดสื่อและอุปกรณ์มาใช้กับกิจกรรมที่จัดขึ้นให้แต่ละคนออกกำลังกายในการเล่นที่เป็นไปตามธรรมชาติที่เหมาะสมสำหรับบุคคลให้มีทักษะทางกีฬา การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และยังคงสอดคล้องกับ จรินทร์ธานีรัตน์ (2513) ที่กล่าวว่า การสอนวิชาพลศึกษาในปัจจุบันอุปกรณ์การสอนมีความสำคัญมาก เพราะถ้าขาดอุปกรณ์แล้ว การสอนวิชานี้จะไม่สมตามความมุ่งหมาย กล่าวคือ ครูพลศึกษาจะไม่สามารถนำเอากิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการพัฒนา ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้ครบถ้วน ถ้าครูสอนกิจกรรมมากออย่างเพื่อให้เกิดได้พัฒนาการครบทุกส่วนของร่างกายก็จำเป็นต้องมีอุปกรณ์การสอนอย่างพร้อมเพียงจึงจะสำเร็จผล

4. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้

ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า สภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับ มาก และ ปัญหาที่เกิดขึ้น อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การประเมินผลการเรียนรู้เป็นการตอบคำถามที่ว่า “นักเรียนเรียนแล้วได้อะไรบ้างจากวิชาพลศึกษา” ดังนั้น การประเมินจึงเป็นแนวทางในการวัดผล และบอกผลการวัด ทั้งการวัดด้านพฤติกรรม การวัดด้านทักษะและการปฏิบัติ หรือจะเป็นการวัดด้านความรู้ความเข้าใจก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2536) กล่าวว่า การวัดผลเป็นกระบวนการหาปริมาณของการพัฒนาพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน เป็นปริมาณที่อาจมองเห็นได้ ส่วนปริมาณที่ไม่สามารถมองเห็นได้โดยตรงคือ พัฒนาการด้านพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่น ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความเข้าใจ ผู้วัดผลจะต้องสร้างสถานการณ์ให้ผู้ถูกวัด แสดงพฤติกรรมที่มีอยู่ออกมาเสียก่อนจึงจะวัดได้ เช่น วัดความรู้ ความเข้าใจ การสัมภาษณ์ หรือการเขียนตอบ การวัดความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ส่วนต่าง ๆ ส่วนการประเมินผล เป็นการนำเอาผลหรือปริมาณที่ได้จากการวัดผล มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานอย่างอื่น เพื่อพิจารณาว่าผู้ถูกประเมินนั้น ดีหรือไม่ มากน้อยเพียงใด อาจกล่าวได้ว่า การประเมินผลเป็นการหาคุณภาพของผลที่ได้มาจากการวัดผล ด้วยการเปรียบเทียบเกณฑ์หรือมาตรฐานที่มีอยู่แล้วหรือกำหนดขึ้นมานั่นเอง และสอดคล้องกับ บุญส่ง โกสะ (2547) กล่าวว่า ครูพลศึกษามีหน้าที่จะต้องรับผิดชอบการประเมินผลการปฏิบัติ และให้เกรดนักเรียน เกรดเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความก้าวหน้าของนักเรียน ดังนั้นต้องพิจารณาด้วยความระมัดระวังและเข้าใจแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความบริสุทธิ์ยุติธรรม การให้เกรด

โดยทั่วไปส่วนใหญ่จะมุ่งไปที่โรงเรียนแต่แท้จริงแล้ว การให้เกรดยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับกลุ่มของวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย โรงพยาบาล และการออกกำลังกายอื่น ๆ อีกด้วย

5. ด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดโปรแกรมและกิจกรรมทางพลศึกษา

ด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดโปรแกรมและกิจกรรมทางพลศึกษา พบว่าสภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับ มาก และปัญหาที่เกิดขึ้น อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดการเรียนการสอน การจัดโปรแกรมและกิจกรรมทางพลศึกษา เป็นกระบวนการหรือวิธีการในการให้นักเรียนได้ไปสู่จุดหมายที่ได้เขียนหรือวางแผนไว้ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนการสอนนั้น จึงต้องเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ได้มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2536) กล่าวว่า วิธีการสอนวิชาพลศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วม การแนะนำ การฝึกการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความประทับใจ หลักการต่าง ๆ การชี้แนะการให้คำปรึกษา วิธีสอนเป็นตัวเชื่อมเนื้อหาความรู้และประสบการณ์กับตัวนักเรียนให้เข้าด้วยกัน ครูพลศึกษาต้องวางแผนการเรียนการสอน กล่าวคือ ต้องมีการตั้งเป้าหมายของการเรียน การตั้งจุดมุ่งหมายในการสอน การเลือกใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีทางการศึกษา จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนสื่อการเรียนการสอน การควบคุมประสบการณ์การเรียนรู้อยู่ เพราะการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาเป็นกิจกรรมหลายประเภทที่ครูและนักเรียนได้ปฏิบัติร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิดทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมต่าง ๆ การช่วยเหลือ การให้กำลังใจ การให้ความรักและความเอาใจใส่ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพลศึกษามีความสำคัญและมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ สามารถพัฒนาร่างกาย พัฒนาสมอง มีเจตคติที่ดีต่อการออกกำลังกาย อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระพลศึกษาในแต่ละระดับชั้นไม่ค่อยตรงตามหลักสูตร หรือหลักสูตรกำหนดให้มีการเรียนวิชาพลศึกษาที่น้อยเกินไป ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย จึงต้องการมีกีฬา กิจกรรมต่าง ๆ เกมหรือกิจกรรมนันทนาการเข้ามาเสริมวิชาพลศึกษาที่เรียนอยู่เดิม ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามเป้าหมายของสาระพลศึกษา จึงเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูอาจารย์ นักเรียน และผู้ปกครอง ช่วยกันคิด วิเคราะห์และพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้อะไรพลศึกษา ให้มีความหลากหลาย เข้าใจง่าย สนุกสนาน ปลอดภัย และมีเจตคติที่ดีต่อสาระพลศึกษา ที่สำคัญที่สุด คือ การมีสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตที่ดี และการมีน้ำใจนักกีฬา

รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการทำงานและเกิดประโยชน์กับตนเอง ผู้อื่นและเป็นพลเมืองที่ดีของชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาสำหรับสถานศึกษาขนาดต่าง ๆ
2. ควรพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาสำหรับสถานศึกษาขนาดต่าง ๆ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ สราวุธ ทัศนาวัดฉน อาจารย์ บาล ชะใบรัมย์ อาจารย์ อมรเทพ วันดี สาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมื่อวิจัย และได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงโครงการวิจัยฉบับนี้ ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 และโรงเรียนต่าง ๆ ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้ข้อมูลต่าง ๆ และใช้สถานที่ในการเก็บข้อมูล และขอขอบพระคุณครูพลศึกษาทุกท่านที่เสียสละเวลาเข้าร่วมการวิจัยด้วยความตั้งใจเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). *หลักการพลศึกษา*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). *คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา*. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- จรรยาพร ธรณินทร์. (2525). *หลักการสอนพลศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- จรินทร์ ธานีรัตน์. (2513). *วิชาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- บุญส่ง โกสละ. (2547). *การวัดผลและประเมินทางพลศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2523). *หลักและวิธีการสอนพลศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. (2536). *หลักสูตรพลศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. (2539). *หลักสูตรพลศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. (2547). *การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดทำสาระหลักสูตร
กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. (2558). *ข้อมูลพื้นฐานทาง
การศึกษา ปีการศึกษา 2558*. กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศ กลุ่มนโยบายและแผน.

Likert. (1932). *Technique for the measurement of attitudes archives of psychology*.
NewYork: McHraw Hill International Book Company.